

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Заместник-министър на земеделието и храните

3.9.2026 г.

X 93-3895/03.09.2026

Signed by: MINISTRY OF AGRICULTURE AND FOOD

ДО
МИНИСТЪРА НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО
И ХРАНИТЕ
Г-Н ПЛАМЕН АБРОВСКИ

ОДОБРИЛ:

3.9.2026 г.

X

ПЛАМЕН АБРОВСКИ
МИНИСТЪР
Signed by: Krasimir Mladenov Chakarov

ГОДИШЕН ДОКЛАД

за дейността на Националното звено за контакт на **Република България** по Мрежата за
предупреждение и сътрудничество на Европейската комисия, за периода
от 1 януари до 31 декември 2025 г.

I. Законодателство и структура

2025 г. беше година, белязана от множество предизвикателства пред Европа. Независимо от това Европейският съюз постигна съществен напредък в областта на безопасността на храните. Това още веднъж потвърди, че в условията на все по-сложни и глобализирани вериги на доставки бдителността не е въпрос на избор, а обща отговорност. Като част от инструментите за безопасност на храните в далечната 1979 година беше създадена Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF), за да се осигури обмен на информация между страните членки в подкрепа на бързите действия и реакции на органите по безопасност на храните в случай на рискове за общественото здраве, произтичащи от хранителната верига.

Днес RASFF има над 45-годишна история и играе важна роля в Европейската система за безопасност на храните и фуражите. Чрез високоскоростен обмен, денонощно наблюдение и тясно сътрудничество между държавните институции, Мрежата осигурява един от най-надеждните уеб-базирани канали за информация в хранителната верига. В годините Мрежата обхваща все по-голям спектър от хранителни инциденти от различно естество, както също и се надгражда с дейностите за които предоставя среда за бързи и навременни мерки, така че да обхване цялата агрохранителна верига, в т. ч. и здравето на животните и хуманното отношение към тях. В съответствие с по-широката стратегия на Комисията за опазване на общественото здраве и подобряване на безопасността на храните Мрежата се превръща в единна Мрежа за предупреждение и сътрудничество (ACN) на нивото на Съюза, която представлява инструмент за обмен на информация във връзка с установени опасности и несъответствия по цялата агрохранителна верига между държавите членки на Европейския съюз посредством онлайн платформа, наречена iRASFF. Платформата се състои от няколко специализирани модула, които са представени подробно в раздел II, както също и една независима мрежа – Мрежата за борба с измамите по агрохранителната верига.

На национално ниво Министерството на земеделието и храните (МЗХ), чрез дирекция „Политики по агрохранителната верига“ изпълнява функциите на Единно звено за контакт (ЕЗК) в Република България по Мрежата за предупреждение и сътрудничество на Европейската комисия. Съставът на звеното се определя със заповед на министъра на земеделието и храните и включва експерти с необходимата професионална компетентност и опит, осигуряващи ефективното изпълнение на дейностите, свързани с всички компоненти на Мрежата ACN. Обменът на информация, функционалната свързаност и

оперативното взаимодействие между ЕЗК в МЗХ и националните звена за контакт се осъществяват съгласно утвърдени правила за работа със Системата за управление на информацията относно официалния контрол и нейните компоненти.

II. Мрежа за предупреждение и сътрудничество (ACN)

Мрежата за предупреждение и сътрудничество ACN (ACN = RASFF + AAC + FFN + PHN+AWN+PAN) представлява инструмент за обмен на информация във връзка с установени опасности и несъответствия по цялата агрохранителна верига между държавите членки на Европейския съюз посредством онлайн платформа, наречена iRASFF, която обхваща:

Система за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF)

Създаването на Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF) се основава на разпоредбите на член 50 от Регламент (ЕО) 178/2002 и обхваща всеки пряк или косвен риск за човешкото здраве, произтичащ от храни, материали предназначени за контакт с храни и фуражи. На по-късен етап с член 29 от Регламент (ЕО) № 183/2005 обхвата на Мрежата се разширява, така че да обхваща сериозни рискове за здравето на животните и за околната среда, произтичащи от фуражите.

Система за административна помощ и сътрудничество (AAC)

Системата за административна помощ и сътрудничество на Европейската комисия е създадена с цел осигуряване на проверка на съответствието със законодателството в областта на фуражите и храните и правилата за опазване здравето на животните и хуманното отношение към тях. С влизането в сила на Регламент (ЕС) 2017/625 („Регламент за официалния контрол“) е създадена мрежата от органи за връзка за целите на Системата за административна помощ и сътрудничество, както е предвидено в Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1715 на Комисията за установяване на правила за функционирането на системата за управление на информацията за официалния контрол и нейните системни компоненти („Регламент IMSOC“).

Мрежа/модул за борба с измамите по агрохранителната верига (FFN)

Мрежата FFN предоставя на държавите членки възможност за обмен на информация и сътрудничество на доброволен принцип по въпроси, свързани с нарушения на европейското законодателство в областта на агрохранителната верига, в съответствие с правилата, установени в Регламент (ЕС) № 2017/625, с цел противодействие на измамите по агрохранителната верига.

Мрежа/модул за здраве на растенията (PHN)

Посредством Мрежата PHN се докладват рисковете, свързани със здравето на растенията и продукти за растителна защита, попадащи в обхвата на Регламент (ЕС) № 2016/2031 на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2016 година за защитните мерки срещу вредителите по растенията за случаите, които са установени на територията на Общността /вътрешни прихващания/. Модулът стартира работата си през месец септември 2022 г.

Мрежа за домашни любимци (PAN)

През октомври 2024 г. Комисията стартира Мрежата за домашни любимци (PAN), специализирана мрежа за административна помощ и сътрудничество, насочена към справяне с несъответствията, свързани с домашни любимци, включително предполагаеми измами и незаконна търговия. PAN подобрява сътрудничеството, комуникацията и координацията между органите на държавите членки на ЕС, като засилва усилията за справяне с тези проблеми.

Мрежа за хуманно отношение (AWN)

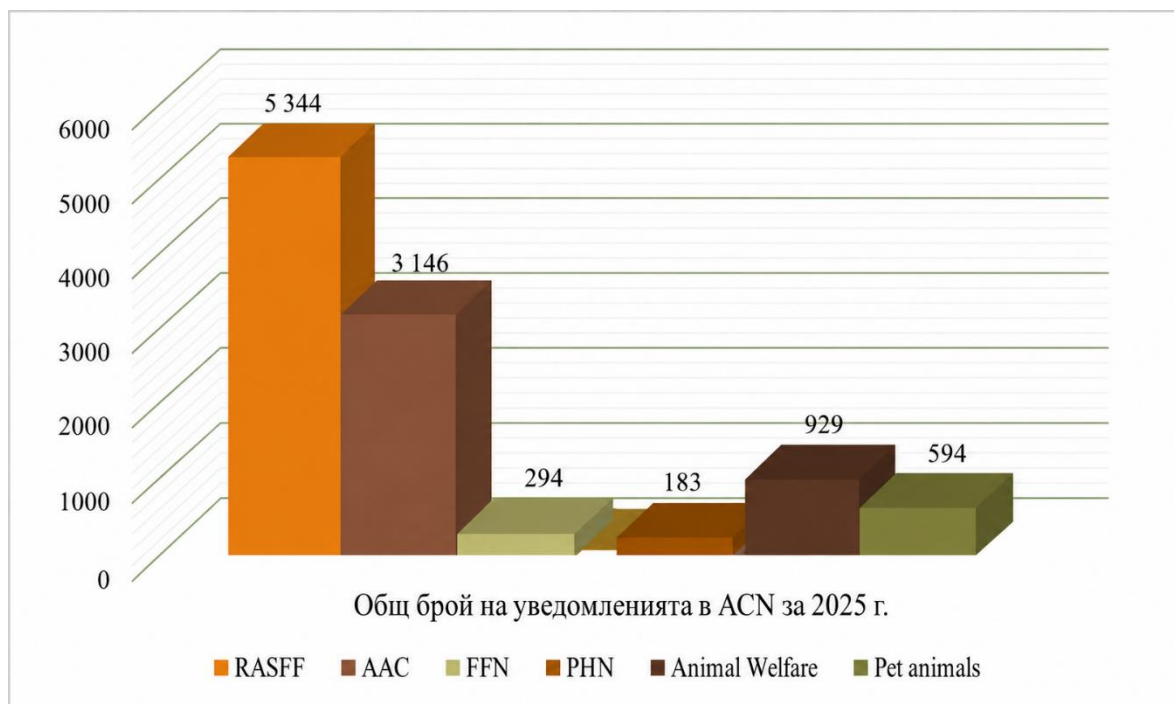
Мрежата за хуманно отношение към животните (AWN) беше създадена, за да подобри сътрудничеството и споделянето на информация между държавите членки по случаи на хуманно отношение към животните. Мрежата се фокусира върху осигуряването на хуманно отношение през целия жизнен цикъл на животните, от отглеждането и транспортирането до клането. AWN позволява на държавите членки да поискат подкрепа и да обменят знания за най-добри практики, с цел хармонизиране на стандартите за хуманно отношение към животните в целия ЕС. Тя функционира съгласно съществуващите разпоредби, обхващащи защитата на животните по време на транспортиране и клане, както и директиви, определящи минимални стандарти за селскостопанските животни.

За периода от **01.01.2025 г. до 31.12.2025 г.**, общия брой входящи уведомления в платформата iRASFF, разпространени от звеното за контакт на Европейската комисия към звената за контакт на държавите членки, е 10 490 броя, което е с 1 030 броя повече в сравнение с регистрираните случаи през 2024 г., или представлява ръст с около 11% в обема на нотификациите в Мрежата.

Тенденцията по нарастване на броя на уведомленията, които се регистрират в Мрежата за предупреждение и сътрудничество през последните пет години се запазва, докато обемът на уведомленията, които се регистрират в Мрежата за борба с измамите по агрохранителната верига бележи намаление с 47 % в сравнение с 2024 г. Един от факторите допринесли за този спад е, че уведомленията, свързани с остатъчни количества пестициди в продукти с произход от държави извън Европейския съюз вече не се класифицират систематично като случаи на предполагаема измама. Причината за това е, че съответното активно вещество от продукта за растителна защита може да е разрешено за употреба в държавата на произход. (графика 1).

Графика № 1: Разпространени уведомления в зависимост от риска, който представляват и Мрежата, в която се класифицират

През 2025 г. секторът на плодове и зеленчуци представлява 18% от общия бр. на уведомлението (1572) в ACN, което ги прави най-често докладваната категория от всички продукти. Около 67 % от уведомлението са свързани с потенциален риск за здравето, като най-често установяваните опасности са остатъци от пестициди, микотоксини, патогенни микроорганизми, тежки метали, чужди тела и алергени. (*Графика 2*)

Както и през предходните години, остатъчните от пестициди остават най-често установяваното несъответствие като най-засегнати са пиперът, домати, цитрусовите плодове, ягоди, фасулът и лозовите листа. Най-често установяваните активни вещества са хлорпирифос, ацетамиприд и форметанат. На второ място по честота се нареждат микотоксините, като най-често се установяват афлатоксини и охратоксин А, основно в смокини.

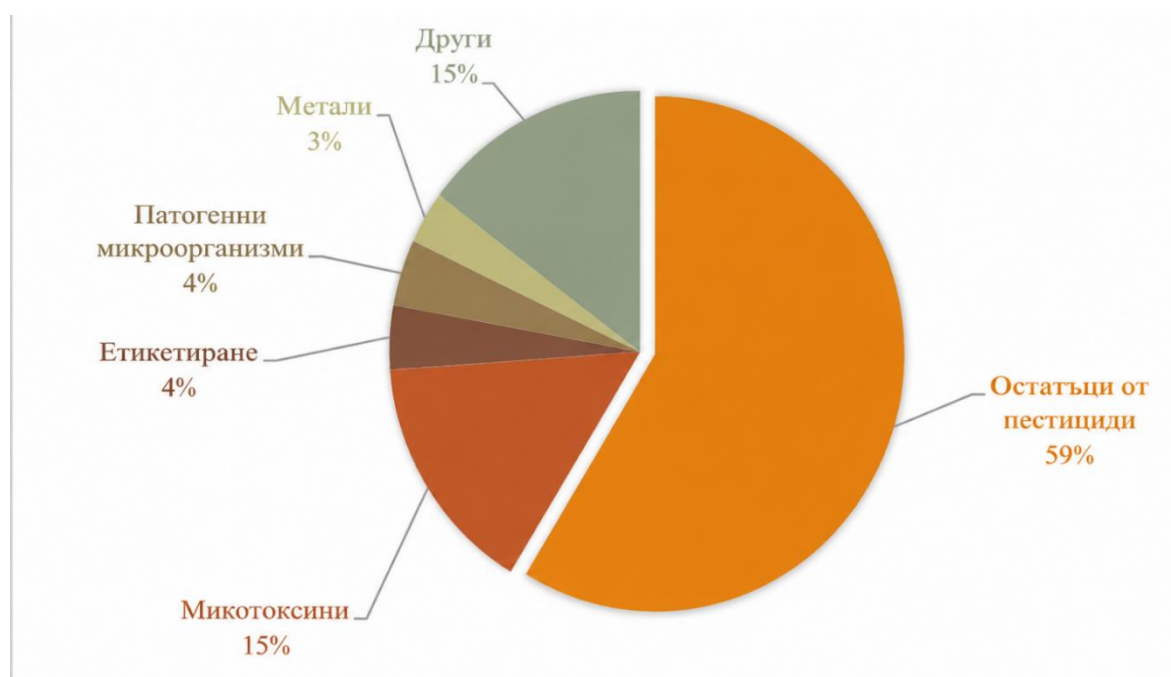
По отношение на видовете продукти най-голям дял от уведомлението заемат сушените плодове (18 %), следвани от пипера (15 %) и цитрусовите плодове (6 %), докато останалите уведомления се отнасят до различни категории продукти, включително фасул, горски плодове, гъби и костилкови плодове. Анализът на установените несъответствия показва, че 59 % от случаите са свързани с остатъчни количества пестициди, 15 % – с микотоксини, 15 % – с други видове замърсители (замърсители от околната среда, технологични замърсители и др.), 4 % – с нарушения при етикетирането, 4 % – с патогенни микроорганизми и 3 % – с тежки метали.

По отношение на произхода на продуктите, 78 % от уведомлението са свързани с продукти с произход от трети държави. И през 2025 г. Турция остава най-често нотифицираната държава на произход основно с несъответствия установени при смокини,

цитрусови плодове и пипер, следвана от Египет, предимно при портокали и други цитрусови плодове. Уведомления са регистрирани и за продукти с произход от Индия и Китай, но в значително по-малък брой.

Германия, **България** и Франция се открояват като трите държави членки с най-голям брой докладвани случаи, свързани с плодове и зеленчуци, главно по отношение на остатъци от пестициди и микотоксини, на база на извършваните проверки по официален контрол на границата.

Графика № 2: Процентно разпределение на установените несъответствия в сектора на „плодовете и зеленчуци“

На следващо място се нареждат случаите на несъответствия при категориите „ядки и продукти от ядки“ (714 уведомления), при които основният проблем остават микотоксините, както и „диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни“ (709 уведомления), които се утвърждават като една от най-рисковите категории както по отношение на безопасността на храните, така и по отношение на потенциални измами.

При месото и месните продукти най-често съобщаваните рискове са свързани с наличие на *Salmonella* spp., Shiga toxin-producing *Escherichia coli* и *Listeria monocytogenes*. При зърнените и хлебните изделия продължават да се установяват случаи на наличие на микотоксини, остатъци от пестициди, алергени и други несъответствия.

По показател „нотифицираща страна“ и през 2025 г. Германия запазва водещата си позиция по брой създадени уведомления в Мрежата ACN, следвана от Нидерландия и Белгия. По отношение на системата RASFF най-голям брой от уведомленията са класифицирани като „предупреждения“ (1 460), следвани от „пратки, отхвърлени на

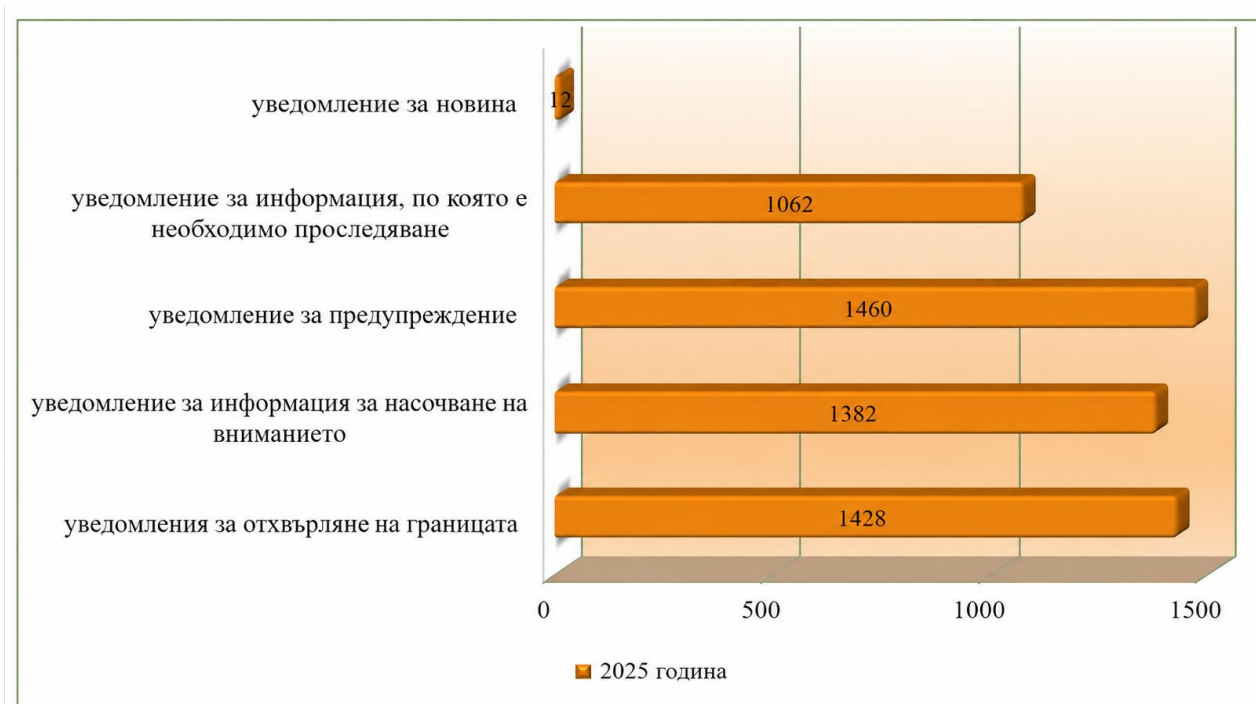
границата“ (1 428), уведомленията за внимание (1 382) и уведомленията за последващи действия (1 062).

Общата статистика сочи, че през 2025 г. в рамките на Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF) са създадени общо 5 344 уведомления. От тях 92 % се отнасят за храни, 5 % – за фуражи, а 3 % – са за материали и предмети, предназначени за контакт с храни.

По отношение на уведомленията, обменени чрез Мрежата за борба с измамите по агрохранителната верига (Agri-Food Fraud Network – FFN), през 2025 г. са регистрирани общо 294 уведомления. Европейската комисия извършва преглед на всички уведомления, обменени в рамките на Мрежата за предупреждение и сътрудничество (ACN), с цел проверка на правилното им класифициране и категоризиране, както и за систематичен анализ на тенденциите, взаимовръзките и повтарящите се случаи на несъответствия. През 2025 г. общо 713 уведомления в рамките на AAC и 1042 уведомления по линия на RASFF са идентифицирани като потенциално произтичащи от умишлени действия, което представлява намаление с 47 % спрямо 2024 г.

В зависимост от класификацията, уведомленията се разпределят, съгласно илюстрацията в графика № 3

Графика № 3: Общ брой по видове на разпространените уведомления от Европейската комисия по Мрежата за предупреждение и сътрудничество на ЕК

Представените данни показват, че и през 2025 г. най-голям относителен дял от разпространените уведомления заемат предупрежденията, следвани от уведомленията за

отхвърляне на границата и уведомленията за насочване на внимание, което отразява активното функциониране на системата RASFF при обмена на информация за рискове по агрохранителната верига.

1. Платформа iRASFF

Уеб базираното приложение iRASFF представлява ефективен инструмент за обмен на информация между компетентните държавни контролни органи, относно предприетите мерки в отговор на сериозни рискове, настъпили при храни или фуражи; измами с храни; материали и предмети, предназначени за контакт с храни, рискове, свързани със здравето на растенията, животните и хуманното отношение към тях. Този обмен на информация дава възможност за бързи реакции, навременни действия и координиран подход на държавите членки спрямо заплахите за общественото здраве. Ефективността му се осигурява от опростена структура, състояща се от идентифицирани звена за контакт на Европейската комисия, Европейския орган за безопасност на храните (EFSA) и държавите членки, обменящи данни по ясен и структуриран начин. Платформата iRASFF беше многократно актуализирана през 2025 година, за да отговори на законодателните изисквания и да гарантира прозрачност и проследимост при вземането на решения от страна на компетентните органи.

През 2025 г. развитието на електронната платформа iRASFF беше насочено към подобряване на нейната функционалност, производителност и аналитични възможности, както и към разширяване на оперативната съвместимост с други европейски информационни системи. Продължи оптимизирането на процесите по създаване, обработване и проследяване на уведомленията и последващите действия, включително чрез усъвършенстване на връзката със системата TRACES, интегриране на допълнителни сертификати и по-подробни данни за граничните и контролните пунктове, развитие на многоезичната поддръжка и въвеждане на възможности за географска локализация на оператори и лаборатории.

Особено внимание беше отделено на подобряването на производителността на системата, оптимизирането на обработката на уведомления с голям брой последващи действия и подготовката за преминаване към облачна инфраструктура. Продължи и разработването на нов модел за регистриране и управление на опасностите и несъответствията, който да позволява въвеждането на повече от една категория несъответствие в рамките на едно уведомление и по-гъвкаво управление на сложни случаи.

Разширени бяха възможностите за анализ, мониторинг и отчетност на данните чрез средата Qlik Sense. Специализираните аналитични потоци за отделните мрежи в рамките на iRASFF позволяват извършването на справки по периоди, продуктови категории, държави на произход и разпространение, статус на уведомленията и други показатели. Чрез интерактивните табла, персонализираните анализи и „Дневните таблици“ компетентните органи могат самостоятелно да извличат необходимата информация, да проследяват нови и текущи случаи и да експортират резултатите във формат Excel за целите на националните анализи и вътрешната отчетност.

Продължи развитието на платформата TraceMap, която обединява и анализира данни от iRASFF, TRACES и други европейски информационни системи с цел установяване на връзки между отделни уведомления, оператори и трансгранични случаи. Чрез прилагането на съвременни технологии за анализ на големи масиви от данни платформата се очаква да подпомогне по-ранното идентифициране на възникващи рискове, по-точното насочване на официалния контрол и по-бързото проследяване и изтегляне на засегнати продукти.

Паралелно с надграждането на действащата система продължи подготовката на следващото поколение на платформата – iRASFF NT, като част от Европейската платформа за управление на кризи. Приключена беше първата фаза на проекта и започна подготовката за пилотно внедряване на новата архитектура. Предвиждат се по-добра свързаност с други европейски системи, усъвършенствано управление на документи, подобрени инструменти за комуникация и анализ и нов модел на работа, основан на концепцията за „разследване“, който да позволява по-добро проследяване на връзките между отделните случаи, инциденти и проверки.

Продължи и развитието на публичния портал RASFF Window и свързаните с него инструменти за представяне, извличане и визуализация на данни. Усъвършенстването на връзките с TRACES и аналитичните инструменти улеснява изготвянето на статистически справки, анализи и доклади, като едновременно с това се предприемат мерки за по-ясно разграничаване и защита на чувствителната информация, която не следва да бъде публикувана в публичната част на системата.

Република България продължи активно да участва в обмена на информация в рамките на iRASFF както като нотифицираща, така и като нотифицирана държава. Българските компетентни органи поддържат висока степен на ангажираност при обработването на уведомленията и осъществяването на последващи контролни действия в съответствие с изискванията на европейското законодателство, при спазване на

процедурите за обмен на информация в рамките на Мрежата за предупреждение и сътрудничество.

Общият брой уведомления в платформата iRASFF по които Република България е предприела действия като нотифицирана и нотифицираща държава, за периода от **01.01.2025 г. до 31.12.2025 г., е 717 бр. уведомления**. Разпределението на уведомленията е както следва:

Входящи уведомления през 2025 г. :

- сектор „Храни“ – **158** уведомления (34 уведомления за несъответствие; 9 уведомления за информация за насочване на вниманието; 52 уведомления за информация, по отношение на която е необходимо проследяване; 61 уведомления за предупреждение, 2 за отхвърляне на граница);
- сектор „Фуражи“ – **5** уведомления.

Изходящи уведомления през 2025 г. :

- сектор „Храни“ – **16** уведомления (8 уведомления за несъответствие; 3 уведомления за информация за насочване на вниманието, 3 за уведомления за информация, по отношение на която е необходимо проследяване, 2 уведомления за предупреждение);
- сектор „Фуражи“ – **1** уведомление;
- сектор „Граничен контрол“ – **255** (108 бр. уведомления за пратки, отхвърлени на границата и 147 бр. уведомления за несъответствия (т.нар. „non-compliance“).

Спрямо 2024 г. се наблюдава увеличение на общия брой уведомления в сектор „Граничен контрол“ (от 226 на 255 бр.), като броят на уведомленията за несъответствия се е увеличил, докато уведомленията за пратки отхвърлени на границата са намалели.

Мрежа за домашни любимци (PAN): 103 бр. за последващи действия, 47 бр. за насочване на вниманието.

Мрежа за хуманно отношение (AWN): 14 бр. за насочване на вниманието.

Мрежа/модул за здраве на растенията (PHN): 116 бр. входящи уведомления за насочване на вниманието.

2. Система за административна помощ и сътрудничество (AAC)

Служи за обмен на информация между компетентните органи на държавите членки и Комисията при извършване на официален контрол и/или за предприемане на ефективни последващи действия, в съответствие с дял IV на Регламент (ЕС) № 2017/625. Административната помощ може да включва предоставяне на информация и документи,

извършване на разследвания и съвместни проверки на място и е важен инструмент за максимална ефективност на наличните ресурси в държавите членки.

През отчетния период в рамките на Мрежата за административна помощ и сътрудничество (AAC) са регистрирани общо 3 146 уведомления. Най-често докладваните несъответствия са свързани с неправилно или подвеждащо етикетирание (1 289 случая), несъответстващ състав на продуктите (496 случая), други видове несъответствия (480 случая), липса или непълна документация и пропуски при контрола (348 случая), както и случайно или екологично замърсяване (202 случая).

По отношение на продуктовете категории най-голям брой уведомления в рамките на AAC са регистрирани при плодовете и зеленчуците (510 случая), следвани от диетичните храни, хранителните добавки и обогатените храни, месото и месните продукти, зърнените и хлебните изделия и останалите категории храни.

Европейската комисия продължава да насърчава своевременното предоставяне на последваща информация чрез модулите „Follow-up“ и „Conversation“, които подпомагат ефективната координация между компетентните органи и проследяването на предприетите мерки по отделните случаи.

3. Мрежа за борба с измамите по агрохранителната верига (FFN)

Мрежата FFN предоставя на държавите членки възможност за обмен на информация и сътрудничество на доброволен принцип по въпроси, свързани с нарушения на европейското законодателство в областта на агрохранителната верига, в съответствие с правилата, установени в Регламент (ЕС) № 2017/625 и Регламент (ЕС) № 1169/2011, с цел противодействие на измамите с храни. Нарастването на случаите на измами с храни на ниво ЕС изисква адекватни и навременни мерки за оптимизиране на системата за контрол и своевременно укрепване на способността ѝ да оценява на ранен етап потенциалната уязвимост от измами в различни части от веригата на доставка на храни и способността на националните органи да откриват и предотвратяват потенциални измами.

През 2025 г. продължи прилагането на въведената на ниво Европейски съюз терминология и категоризация на съмненията за измами в хранително-вкусовата промишленост, разработена въз основа на стандартите на Европейския комитет по нормализация (CEN) и Комитета по Кодекс алиментариус за системи за инспекция и сертифициране на вноса и износа на храни (CCFICS). Индикаторите за измами се разпределят в три основни категории: манипулиране на продукти, манипулиране на документация и записи и други несъответствия, като всяка категория включва специфични подкатегории и показатели за оценка на риска.

Анализът по продуктови категории на ЕК за 2025 г. показва, че най-голям брой случаи маркирани като потенциално свързани с измами, през 2025 г. са регистрирани при диетичните храни, хранителните добавки и обогатените храни (499 случая), следвани от плодовете и зеленчуците (145 случая) и други смесени хранителни продукти (137 случая), докато при останалите продуктови категории броят на регистрираните случаи е значително по-нисък.

Най-разпространените нарушения остават свързани с манипулиране на състава на продуктите, използване на неразрешени съставки, документални несъответствия, подвеждащо етикетиране и неверни или недоказани здравни претенции.

Република България продължава активно да участва в обмена на информация в рамките на европейските механизми за сътрудничество и разследване на потенциални измами и несъответствия по агрохранителната верига. Българските компетентни органи поддържат висока степен на ангажираност при обработването на постъпващите уведомления и предоставянето на необходимата информация в рамките на установените процедури за административно сътрудничество и обмен на данни.

3.1 Откриване на измамни практики при търговията с кучета и котки (домашни любимци).

Случаите, свързани с нелегалната търговия с кучета и котки заемат голяма част от дейността по Мрежата през последните 3 години. От 2024 г. същите вече се регистрират в специализираните модули – **Мрежата за домашни любимци и Мрежата за хуманно отношение към животните.**

Обменът на данни и информация, свързани с кучета и котки в Мрежата за домашни любимци през 2025 г. е достигнала 594 уведомления. Паралелно с това Мрежата за хуманно отношение към животните, която обхваща трансгранични случаи, свързани с транспорта, отглеждането и клането на животни, е отчела 929 уведомления през първата си пълна година на функциониране. Нарастващият брой уведомления е показател за засиленото използване на специализираните модули от компетентните органи и за подобрения обмен на информация между държавите членки при трансгранични случаи.

Случаите, свързани с търговията с домашни любимци, продължават да представляват значителна част от дейността на новите специализирани мрежи. Най-често установяваните несъответствия са свързани с липсващи или неправилно издадени документи, липсващи регистрации в TRACES, липсващи или неправилно документирани ваксинации срещу бяс, липсващи микрочипове и други нарушения на изискванията за проследимост и идентификация на животните. Сред най-често посочваните трети държави

на произход продължават да бъдат Сърбия, Турция и Украйна, а сред държавите членки, в които се установяват най-голям брой нарушения при търговията с домашни любимци, са Германия, Нидерландия, Италия и Словения.

*Случаите, свързани с нелегалната търговия с кучета и котки заемат голяма част от дейността по Мрежата през последните 3 години. От 2024 г. същите вече се регистрират в специализираните модули – **Мрежата за домашни любимци** и **Мрежата за хуманно отношение към животните***

3.2. Координиран план за хранителни добавки, предлагани чрез електронна търговия в който активно участие взе и България беше насочен към хранителни добавки, продавани онлайн на потребители в ЕС, с особено внимание към пратките с ниска стойност под 150 евро, постъпващи чрез големи платформи за електронна търговия. Изборът на този контролен фокус е свързан със специфичните рискове при трансграничната онлайн търговия, при която голям брой малки пратки се изпращат директно до крайните потребители, често от оператори, установени извън Европейския съюз. Този модел на търговия затруднява традиционния официален контрол и създава условия за предлагане на продукти, съдържащи неразрешени вещества, нови храни без изискуемото разрешение, подвеждащи здравни твърдения или непълна и неточна информация върху етикетите.

Проверявани бяха хранителни добавки, съдържащи забранени или неразрешени в ЕС съставки, разпределени в четири основни групи: продукти за подобряване на сексуалната функция; продукти за спортни постижения и културизъм; продукти за намаляване на телесното тегло; както и продукти, предлагани за повлияване на психично напрежение, болка и заболявания.

Инициативата включваше подготвителна фаза от юли до средата на октомври 2025 г., през която беше събрана информация за предлаганите онлайн продукти и беше разработен общ оперативен план. Оперативната фаза се проведе от средата на октомври до края на декември 2025 г. и включваше съвместни проверки от митническите органи и органите по безопасност на храните на подозрителни пратки при въвеждането им на

територията на ЕС. В зависимост от резултатите компетентните органи вземаха решение за освобождаване на продуктите, извършване на допълнителни проверки или отказ за въвеждането им на пазара. При необходимост случаите бяха регистрирани в RASFF, а информацията беше предоставяна и на митническите органи за последващи действия.

В резултат от координираните проверки бяха създадени общо 134 уведомления в рамките на Мрежата за предупреждение и сътрудничество (ACN). Те се отнасяха основно до продукти с произход от Съединените американски щати, Китай и Обединеното кралство. Най-често установените несъответствия бяха свързани с неразрешени нови храни, неправомерни здравни твърдения, нарушения на изискванията за етикетиране и наличие на неразрешени вещества.

Сред четирите най-често докладвани съставки са tongkat ali (*Eurycoma longifolia*), литиев оротат, бета-хидроксibuтират (BHB) и гъбата *Trametes versicolor*, известна като „turkey tail“. Платформите за електронна търговия, най-често посочвани във връзка с предлагането на несъответстващи продукти, са iHerb, Amazon, AliExpress и eBay. Резултатите потвърждават необходимостта от засилено взаимодействие между митническите органи и органите по безопасност на храните, както и от системен контрол върху трансграничната онлайн търговия с хранителни добавки.

3.3 Координиран план „Златна рибка“ (GoldFish). Този план за контрол имаше за цел да проследи и да оцени несъответствията при търговията с риба и рибни продукти в Съюза и с това да ги минимизира. Държавите членки са приканени да засилят своята бдителност по границите и да подложат на засилен контрол стоките риба и рибни продукти, с цел предотвратяване на установените нелоялни практики и засилване на контролните дейности в Съюза.

Българският компетентен орган е предоставил съгласие за участие в координираните действия на солидарен принцип, с което се присъединява към другите държави членки в борбата им с нерегламентираното предлагане, етикетиране и представяне на храни, които не отговарят на изискванията на законодателството на Съюза. Планът е фокусиран върху необработени продукти, замразени, филетирани и друг вид етикетиран риба и рибни продукти. Подборът на видовете риба е извършен въз основа на направени проучвания от EUROSTAT, както и на база събрани данни от платформата IRASFF и се свежда до:

- ✓ пангасиус (*Pangasius hypophthalmus*);
- ✓ атлантическа треска (*Gadus morhua*) и
- ✓ бяла тигрова скарида (*Litopenaeus vannamei*).

Предвижда се и извършването на лабораторни анализи по следните показатели:

- ✓ неправилно декларирано нетно тегло на продуктите;
- ✓ недеклаирано или неправилно обявено водно съдържание;
- ✓ недеклаирана или неправилно обявена употреба на вложените добавки

Междинните резултати от координирания план „Златна рибка (GoldFish) показват наличие на значителен брой несъответствия, свързани със съдържанието на вода и използването на водозадържащи добавки при определени видове риба и морски продукти.

4. Примери за значими случаи, представени чрез Мрежата за предупреждение и сътрудничество през 2025 г.

- Замърсяване на адаптирано мляко за кърмачета с цереулид

Един от най-значимите случаи, разгледани чрез Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF) през 2025 г., е свързан със замърсяване на адаптирано мляко за кърмачета с цереулид (cereulide). Случаят обхваща повече от 60 държави и включва няколко водещи производители на адаптирани млека, което го определя като едно от най-мащабните международни събития в областта на безопасността на храните през последните години. Благодарение на бързия обмен на информация чрез RASFF, съвместната работа на компетентните органи, Европейската комисия, засегнатите оператори и Международната мрежа на Световната здравна организация за безопасност на храните (INFOSAN), източникът на замърсяването е проследен до общ доставчик на арахидонова киселина от Китай, използвана като суровина при производството на адаптирани млека.

Първоначално замърсяването е установено в края на ноември 2025 г. при рутинен контрол след въвеждането на ново производствено оборудване в предприятие в Нидерландия. След проведеното разследване през януари 2026 г. е установено, че източникът на замърсяването е арахидоново масло, доставяно на няколко производители на адаптирани млека, което налага бързо разпространяване на уведомления чрез RASFF и предприемане на координирани мерки на европейско и международно равнище.

При управлението на случая е задействан пълният механизъм за координация при кризи на Европейския съюз. Европейската комисия активира мрежата на координаторите при кризи в областта на храните и фуражите, което осигурява вземането на координирани решения в реално време между държавите членки. Европейският орган за безопасност на храните (EFSA) изготвя експресна научна оценка на риска и определя остра референтна доза (ARfD) за цереулид при кърмачета, която служи като научна основа за последващите решения за управление на риска. Успоредно с това се осъществява пряка координация с

производителите за организиране на изтеглянето на засегнатите продукти, а чрез мрежата INFOSAN се осигурява обмен на информация и координирани действия на глобално равнище.

В резултат на случая Европейската комисия приема Регламент за изпълнение (ЕС) 2026/459, с който се въвеждат спешни мерки за вноса на арахидоново масло от Китай. Сред предприетите мерки са засилен официален контрол при вноса, задължително лабораторно изпитване и официално сертифициране на пратките, както и проследяване на засегнатите суровини по цялата хранителна верига.

Въпреки глобалния обхват на случая, не са потвърдени тежки неблагоприятни последици за здравето. Според анализа на Европейската комисия използваното количество арахидоново масло в продуктите е било малко, поради което експозицията на цереулид е останала много ниска и вероятно недостатъчна за предизвикване на остри симптоми. Въпреки това своевременното въвеждане на регулаторни мерки, координираните действия по изтегляне на продуктите и активната комуникация за риска предотвратяват по-нататъшно излагане на потребителите след установяване на замърсяването.

Случаят представлява показателен пример за ефективното функциониране на RASFF при управление на трансгранични кризи, като потвърждава значението на проследимостта, навременния обмен на информация и координираното сътрудничество между компетентните органи, научните институции и операторите по хранителната верига. Натрупаният опит ще бъде използван за по-нататъшното усъвършенстване на механизмите за управление на инциденти, свързани с безопасността на храните, с цел още по-висока степен на защита на европейските потребители, особено на най-уязвимите групи като кърмачетата.

- *Трансгранично огнище на Salmonella Strathcona, свързано с чери домати от Италия*

Продължаващо многонационално огнище на Salmonella Strathcona ST2559, свързано с консумацията на малки домати (чери и сливовидни) с произход от Сицилия, Италия от 2023 г., като за периода 2023–2025 г. са регистрирани над 400 заболявания, основно в Италия, Германия и Австрия, както и във Великобритания, Канада и Съединените американски щати.

Епидемиологичните разследвания проследяват източника на инфекцията до домати, произведени в Сицилия, като Salmonella Strathcona е изолирана и от проба вода за напояване, взета в стопанство на производител на домати. Това потвърждава значението

на факторите на околната среда за замърсяването на пресните плодове и зеленчуци и подчертава необходимостта от контрол върху качеството на водата, използвана при първичното производство.

Според анализа на Европейската комисия щамът *Salmonella* *Strathcona* се характеризира с висока устойчивост, като проведените разследвания установяват връзка между настоящото огнище и случаи, регистрирани още през 2011 г. Това показва способността на определени патогенни микроорганизми да се задържат продължително време в производствената среда и необходимостта от дългосрочно проследяване на подобни огнища.

Случаят демонстрира значението на координирания обмен на информация между компетентните органи, съвместното използване на епидемиологични и лабораторни данни и проследимостта по хранителната верига за своевременното идентифициране на източника на инфекцията и ограничаване на разпространението ѝ в повече от една държава.

III. Заключение

През отчетната 2025 година са предприети и извършени следните дейности от страна на ЕЗК в МЗХ:

1. Предоставен е **достъп** до платформата iRASFF, за създаване и преглед на уведомления в системата на **53 бр. служители** на компетентните звена за контакт;
2. Ревизирана е структурата в Системата за администриране на достъпи до системите на Европейската комисия – SAAS във връзка с функционирането на новите модули и надграждането на iRASFF платформата;
3. Взето е участие в проведени **работни срещи** със звеното за контакт на Европейската комисия;
4. Изготвени са **доклади** с представяне на актуална информация на седмична база относно дейностите и уведомленията, разпространени в Мрежата за предупреждение и сътрудничество;
5. Осигурено е **гладко и безпроблемно функциониране** на Мрежата за предупреждение и сътрудничество на национално ниво в режим 24/7.

IV. Бъдещи стъпки за оптимизиране работата в Мрежата за предупреждение и сътрудничество

1. Продължаване на внедряването и използването на инструменти за анализ на данни и елементи на изкуствен интелект в рамките на Мрежата за предупреждение и сътрудничество (ACN), включително използването и развитието на платформата TraceMap за идентифициране на връзки между оператори, продукти и трансгранични случаи на несъответствия и измами;

2. Поддържане на съответствие с актуализираните процедури, указания и функционалности на Европейската комисия за работа в рамките на Мрежата за предупреждение и сътрудничество (ACN), включително системите RASFF, AAC, FFN и свързаните специализирани мрежи;

3. Стриктно спазване от страна на Единното звено за контакт и компетентните звена за контакт на Република България на утвърдените със Заповед № РД 09-813/13.10.2020 г. на министъра на земеделието, храните и горите „Правила за работа със системата за управление на информацията относно официалния контрол (IMSOC) и нейните компоненти“, както и своевременното им актуализиране при промени в европейското законодателство и процедурите на Европейската комисия;

4. Участие във всички планирани и извънредни работни срещи, обучения и координационни заседания на Европейската комисия, свързани с дейността на ACN, включително специализираните мрежи за домашни любимци (PAN), хуманно отношение към животните (AWN), здраве на растенията и други тематични направления;

5. Провеждане при необходимост на координационни срещи между компетентните звена за контакт на Република България с цел обмен на информация, анализ на риска, координация на действията и подобряване на взаимодействието между компетентните институции;

6. Извършване на одит и верификация на дейността на звената за контакт по отношение на тяхната работа в Мрежата за предупреждение и сътрудничество и Мрежата за борба с измамите по агрохранителната верига;

7. Поддържане и актуализиране на структурата за управление на потребителските права и достъпа до платформите iRASFF, IMSOC и свързаните информационни системи;

8. Продължаване на обучението на националните звена за контакт и контролните органи за работа с новите функционалности на iRASFF, RASFF Window,

TraceMap и другите цифрови инструменти за анализ, проследимост и управление на информацията;

9. Участие в координирани европейски контролни планове и тематични проекти в рамките на Мрежата за борба с измамите по агрохранителната верига (FFN), включително дейности, свързани с хранителни добавки, електронна търговия, мед, подправки, риба и рибни продукти и други високорискови категории храни;

10. Изготвяне на регулярни седмични анализи, справки и доклади относно уведомленията, тенденциите и възникващите рискове в рамките на Мрежата за предупреждение и сътрудничество (ACN);

11. Изготвяне на годишен национален доклад за дейността на Единното звено за контакт и компетентните звена за контакт на Република България в рамките на Мрежата за предупреждение и сътрудничество (ACN) и свързаните специализирани мрежи;

12. Осигуряване на непрекъснат режим на работа 24/7 за Единното звено за контакт с цел гарантиране на своевременен, ефективен и непрекъснат обмен на информация при възникване на сериозни рискове за здравето на хората, животните и растенията;

13. Засилване на контрола и обмена на информация във връзка с нарастващия брой случаи, свързани с електронната търговия, трансграничните измами, нерегламентираното предлагане на хранителни добавки и нарушенията при онлайн продажбите на храни;

14. Подготовка за внедряване и използване на нови европейски цифрови инструменти и функционалности за управление на риска, обмен на информация и координация на действията;

Линк за директен достъп до информацията на страницата на МЗХ:

<https://www.mzh.government.bg/bg/politiki-i-programi/politiki-i-strategii/politiki-po-agrohranitelnata-veriga/sistema-barzo-preduprezhdenie-za-hrani-i-furazhi-rasff/>

28.8.2026 г.

X

Проф. д-р Крум Неделков
Заместник-министър
Signed by: Krum Vladimirov Nedelkov

ИЯ/СП/МД/ПАВ